

EUROOPA KOHTU OTSUS

9. november 1995*

Määrus – Eelotsusetaotlus – Kehtivuse hindamine – Liikmesriigi kohus –
Ajutised meetmed

Kohtuasjas C-465/93,

mille esemeks on Euroopa Kohtule EÜ asutamislepingu artikli 177 alusel esitatud Verwaltungsgesicht Frankfurt am Maini (Saksamaa) taotlus, millega soovitakse saada nimetatud kohtus pooleliolevas vaidluses järgmiste poolte vahel:

Atlanta Fruchthandelsgesellschaft mbH jt

ja

Bundesamt für Ernährung und Forstwirtschaft,

eelotsust EÜ asutamislepingu artikli 189 tõlgendamise kohta, eriti liikmesriigi kohtu pädevuse kohta anda ajutiste meetmete kohaldamise määrust, millega muudetakse kehtetuks [EÜ] määrus, kuni Euroopa Kohus, kellele on esitatud eelotsusetaotlus, otsustab selle kehtivuse üle,

EUROOPA KOHUS

koosseisus: president G. C. Rodríguez Iglesias, kodade esimehed C. N. Kakouris, D. A. O. Edward, J.-P. Puissochet ja G. Hirsch, kohtunikud G. F. Mancini, F. A. Schockweiler (ettekandja), J. C. Moitinho de Almeida, P. J. G. Kapteyn, C. Gulmann, J. L. Murray, P. Jann ja H. Ragnemalm,

kohtujurist: M. B. Elmer,

kohtusekretär: vanemametnik H. A. Rühl,

arvestades kirjalikke märkusi, mille esitasid:

– Atlanta Fruchthandelsgesellschaft mbH jt, esindajad: advokaadid E. A. Undritz ja G. Schohe, Hamburg,

– Saksamaa valitsus, esindajad: liitvabariigi majandusministeeriumi kõrgem ametnik E. Röder ja sama ministeeriumi nooremametnik B. Kloke,

– Hispaania valitsus, esindajad: välisministeeriumi ühenduse õiguse ja asutustevahelise koordineerimise peadirektor A. Navarro González ja riiklik esindaja riiklikust õigustalitusest Rosario Silva de Lapuerta,

* Kohtumenetluse keel: saksa.

- Prantsusmaa valitsus, esindajad: välisministeeriumi õigusosakonna talituse juhataja C. de Salins ja sama osakonna välisasjade sekretär N. Eybalin,
 - Itaalia valitsus, esindaja: välisministeeriumi diplomaatiliste erimeelsuste osakonna juhataja professor U. Leanza, keda abistas riiklik esindaja P. G. Ferri,
 - Ühendkuningriigi valitsus, esindajad: *Assistant Treasury Solicitor* S. Lucinda Hudson ja *barrister* E. Sharpston,
 - Euroopa Ühenduste Komisjon, esindaja: õigustalituse ametnik U. Wölker,
- arvestades kohtuistungil ettekannet,

olles 28. märtsi 1995. aasta kohtuistungil ära kuulunud suulised märkused, mille esitasid Atlanta Fruchthandelsgesellschaft mbH jt, Saksamaa valitsus, Hispaania valitsus, Ühendkuningriigi valitsus ja komisjon,

olles 5. juuli 1995. aasta kohtuistungil ära kuulunud kohtujuristi ettepaneku, on teinud järgmise

otsuse

[...]

1. Verwaltungsgericht Frankfurt am Main esitas 1. detsembri 1993. aasta määrusega, mis saabus Euroopa Kohtusse sama aasta 14. detsembril, EÜ asutamislepingu artikli 177 alusel kaks eelotsuse küsimust EÜ asutamislepingu artikli 189 tõlgendamise kohta, eriti liikmesriigi kohtu pädevuse kohta anda ajutiste meetmete kohaldamise määrust, millega muudetakse kehtetuks [EÜ] määrus, kuni Euroopa Kohus, kellele on esitatud eelotsuse taotlus, otsustab selle kehtivuse üle.
2. Need küsimused kerkisid esile Atlanta Fruchthandelsgesellschaft mbH ja veel seitsmeteistkümmet Atlanta kontserni äriühingu (edaspidi „Atlanta jt”) ning Bundesamt für Ernährung und Forstwirtschafti (liitvabariigi toidul- ja metsandusamet, edaspidi „Bundesamt”) vahelises kohtuvaidluses, mis puudutab kolmandate riikide banaanide impordikvootide andmist.
3. Nõukogu 13. veebruari 1993. aasta määrusega (EMÜ) nr 404/93 banaanituru ühise korralduse kohta (EÜT L 47, lk 1, ELT eriväljaanne 3/13, lk 388, edaspidi „määrus”) kehtestati alates 1. juulist 1993 eri riikide turukorralduste asemel ühine impordikord.
4. Selle määruse kolmandate riikidega kauplemist käsitleva IV jaotise artiklis 18 on sätestatud, et igal aastal avatakse kolmandate riikide banaanide ja ebatavapäraste AKV-banaanide impordiks tariifikvoot 2 miljonit tonni (netomass). Kõnealuse kvoodi raames kohaldatakse ebatavapäraste AKV-banaanide impordi suhtes tollimaksu nullmäära ja kolmandate riikide banaanide impordi suhtes tollimaksu 100 eküüd tonni kohta. Väljaspool seda kvooti kohaldatakse ebatavapäraste AKV-banaanide impordi suhtes

tollimaksu 750 eküüd tonni kohta ja kolmandate riikide banaanide impordi suhtes tollimaksu 850 eküüd tonni kohta.

5. Artikli 19 lõikes 1 on sätestatud avatava tariifikvoodi järgmine jaotus: 66,5% ettevõtjatele, kes on turustanud kolmandate riikide banaane ja/või ebatavapäraseid AKV-banaane, 30% ettevõtjatele, kes on turustanud ühenduse banaane ja/või tavapäraseid AKV-banaane, ja 3,5% ühenduses asuvatele ettevõtjatele, kes alustasid muude kui ühenduse banaanide ja/või tavapärase AKV-banaanide turustamist 1992. aastal.

6. Määruse artikli 21 lõikega 2 lõpetatakse tollimaksu nullmääraga banaanimpordi aastakvoodi kohaldamine, mida tehti siinamaani Saksamaa Liitvabariigi suhtes vastavalt asutamislepingu artikliga 136 ettenähtud ülemeremaade ja -territooriumide ühendusega assotsieerimise rakenduskonventsioonile lisatud protokollile.

7. Vastavalt ühenduse õigusnormidele said kolmandate riikide banaanide traditsioonilised importijad Atlanta jt Bundesamtlt kolmandate riikide banaanide importimiseks üleminekukvoodid ajavahemikuks 1. juulist 30. septembrini 1993.

8. Leides, et määrus piiras nende võimalusi kolmandatest riikidest banaane importida, esitasid Atlanta jt Bundesamtile kaebused.

9. Kui need kaebused otsustati tagasi lükata, esitasid hagejad Verwaltungsgericht Frankfurt am Mainile nende otsuste tühistamishagi.

10. Jagades Atlanta jt kahtlusi määruse kehtivuses, otsustas Verwaltungsgericht esimese, 1. detsembri 1993. aasta määrusega menetluse peatada, kuni Euroopa Kohus on määruse kehtivuse üle eelotsuse teinud (kohtuasi C-466/93).

11. Atlanta jt nõudsid, et Verwaltungsgericht annaks ajutiste meetmetena määruse, kohustades Bundesamti väljastama 1993. aasta teiseks poolaastaks täiendavaid kolmandate riikide banaanide impordilitsentse lisaks juba eraldatud kogustele, kuni Euroopa Kohus teeb kehtivuse küsimuses esitatud eelotsusetaotluse kohta otsuse.

12. Teises määruses, mis anti samuti 1. detsembril 1993 ja mis on käesoleva eelotsusetaotluse aluseks, palus Verwaltungsgericht Euroopa Kohtul otsustada järgmiste küsimuste üle:

„1) Kas liikmesriigi kohus, kellel on ühenduse määruse kehtivuses tõsiseid kahtlusi ja kes on seetõttu esitanud määruse kehtivuse küsimuses Euroopa Ühenduste Kohtule eelotsusetaotluse, võib seni, kuni Euroopa Kohus teeb otsuse, ajutiste meetmete kohaldamise määrusega kehtestada Euroopa Kohtule hindamiseks esitatud ühenduse määrusel põhineva riigiasutuse haldusakti suhtes ajutisi meetmeid, millega korraldatakse või reguleeritakse vaidlusaluseid õiguslikke olukordi või õigussuhteid?

2) Kui esimesele küsimusele vastatakse jaatavalt, siis:

mis tingimustel on liikmesriigi kohtul sellisel juhul lubatud ajutisi meetmeid kehtestada? Kas ajutiste meetmete kehtestamiseks nõutavate tingimuste seisukohast tuleb teha vahet ajutistel meetmetel, mille eesmärk on olemasolevat õiguslikku olukorda kindlustada, ja ajutistel meetmetel, mille eesmärk on luua uus õiguslik olukord?”

13. Samas otsuses andis Verwaltungsgericht määruse, et Bundesamt väljastaks hagejatele 1993. aasta novembriks ja detsembriks ajutiselt täiendavad impordilitsentsid tollimaksuga 100 eküüd tonni kohta.

14. Litsentside väljastamine sõltus tingimusest, et hagejad ei kasutaks esialgu neile 1994. aastaks väljastatud kolmandate riikide banaanide impordilitsentse tollimaksuga 100 eküüd tonni kohta, sest neile väljastati määruse alusel 1993. aastaks lisaks lõplikule kvoodile ajutiselt täiendavad impordilitsentsid. Selle tingimusega taheti tagada, et juhul kui hagejad põhikohtuasja kaotavad, saaks neile 1993. aastaks määratud täiendavad kvoodid neile 1994. aastaks määratavatest kvootidest maha arvata.

15. Eelotsusetaotluses meenutab Verwaltungsgericht, et 21. veebruari 1991. aasta otsuses liidetud kohtuasjades C-143/88 ja C-92/89: Zuckerfabrik Süderdithmarschen ja Zuckerfabrik Söst (EKL 1991, lk I-415, edaspidi „kohtuotsus Zuckerfabrik”) otsustas Euroopa Kohus, et õigussubjektide esialgse kaitse järjepidevus nõuab, et Euroopa Kohtule määruse kehtivuse küsimuses eelotsusetaotluse esitanud liikmesriigi kohus võiks sellel määruisel põhineva liikmesriigi haldusakti kohaldamise peatada. Euroopa Kohus ei ole siiski veel teinud otsust liikmesriigi kohtu pädevuse üle kehtestada esialgseid meetmeid, mis loovad õigussubjektide huvides uue õigusliku olukorra. Eelotsusetaotluse esitanud kohus annab mõista, et sellise esialgse kaitse pakkumine võib selle määruse täieliku mõju kõigis liikmesriikides kahtluse alla seada.

16. Ajutiste meetmete lubamist põhjendatakse käesoleval juhul kaalutlusega, et keeldumine läheks vastuollu Grundgesetzi (põhiseaduse) artikli 19 lõikes 4 sätestatud õiguskaitse põhimõttega. Kui Verwaltungsgerichtil puuduks pädevus ühenduse õigusel põhinevate riigiasutuste haldusaktide eest esialgset kaitset pakkuda, peaks ta pöörduma Bundesverfassungsgerichti poole küsimusega, kas liikmesriigi seadus, millega EMÜ asutamisleping heaks kiidetakse, ning Grundgesetzi artikli 19 lõige 4 on omavahel kooskõlas. Ajutiste meetmete lubamise tingimuste osas viitab Verwaltungsgericht EÜ asutamislepingu artiklile 186.

17. 29. juuni 1993. aasta määrusega kohtuasjas C-280/93 R: Saksamaa vs. nõukogu (EKL 1993, lk I-3667) leidis Euroopa Kohus, et taotletavate ajutiste meetmete lubamise tingimused ei ole täidetud, ja lükkas tagasi ajutiste meetmete kohaldamise taotluse, mille eesmärk oli lubada Saksamaa Liitvabariigil importida kolmandatest riikidest banaane tollimaksu nullmääraga samasugustes aastakogustes nagu 1992. aastal, kuni Euroopa Kohus on põhikohtuasjas otsuse teinud.

18. 5. oktoobri 1994. aasta otsusega kohtuasjas C-280/93: Saksamaa vs. nõukogu (EKL 1993, lk I-4973) lükkas Euroopa Kohus määruse tühistamishagi tagasi.

Esimene küsimus ajutiste meetmete lubamise põhimõtte kohta

19. Esimese küsimusega tahab Verwaltungsgericht sisuliselt teada, kas asutamislepingu artiklit 189 tuleb tõlgendada nii, et see välistab liikmesriikide kohtute pädevuse kohaldada ühenduse määruisel põhineva liikmesriigi haldusakti suhtes, mille kehtivuse küsimuses on esitatud eelotsusetaotlus, ajutisi meetmeid, millega korraldatakse või reguleeritakse vaidlusaluseid õiguslikke olukordi või õigussuhteid.

20. Seoses sellega tuleb meenutada, et Euroopa Kohus otsustas kohtuotsusega Zuckerfabrik, et asutamislepingu artikli 189 teise lõigu sätteid ei saa takistada kohtulikku kaitset, mida ühenduse õigus õigussubjektidele pakub. Juhul kui liikmesriikide asutused vastutavad ühenduse määruste halduskorras rakendamise eest, hõlmab ühenduse õigusega tagatud kohtulik kaitse õigussubjekti õigust vaidlustada nende määruste seaduslikkus liikmesriigi kohtus ja paluda sellel kohtul esitada eelotsuse küsimused Euroopa Kohtule (punkt 16).

21. Seda õigust rikutaks, kui õigussubjektil ei oleks seni, kuni ühenduse määruste kehtetuse tuvastamise ainupädevusega Euroopa Kohus otsuse teeb (vt 22. oktoobri 1987. aasta otsust kohtuasjas 314/85: Foto-Frost, EKL 1987, lk 4199, punkt 20), võimalik teatud tingimuste täitmise korral saada peatamise otsust, mis võimaldab vaidlustatud määruse toimet tema suhtes tõkestada (kohtuotsus Zuckerfabrik, punkt 17).

22. Nagu Euroopa Kohus kohtuotsuses Foto-Frost (punkt 16) rõhutas, on kehtivuse kontrollimist puudutav eelotsusetaotlus nagu ka tühistamishagi ühenduse institutsioonide õigusaktide seaduslikkuse kontrolli vahendid. Seoses tühistamishagiga võimaldab EÜ asutamislepingu artikkel 185 hagejal taotleda vaidlustatud akti kohaldamise peatamist ja annab Euroopa Kohtule õiguse peatamist määrata. Seega nõuab esialgse õiguskaitse süsteemi terviklikkus, et liikmesriikide kohtutel oleks õigus peatada ka ühenduse määruisel põhineva liikmesriigi haldusakti täitmine, kui selle määruse seaduslikkus on vaidlustatud (kohtuotsus Zuckerfabrik, punkt 18).

23. 19. juuni 1990. aasta otsuses kohtuasjas C-213/89: Factortame jt (EKL 1990, lk I-2433), mis käsitleb liikmesriigi seaduse vastavust ühenduse õigusele, asus Euroopa Kohus artikli 177 kasulikule mõjule osutades seisukohale, et liikmesriigi kohtul, kes on esitanud Euroopa Kohtule tõlgendamise kohta eelotsuse küsimused, mis võimaldaksid tal lahendada vastavuse küsimuse, peab olema võimalus määrata esialgsed meetmed ja peatada liikmesriigi vaidlustatud seaduse kohaldamine seniks, kuni Euroopa Kohus teeb oma otsuse, arvestades artikli 177 alusel antud tõlgendust (kohtuotsus Zuckerfabrik, punkt 19).

24. Ühenduse õigusega õigussubjektile liikmesriigi kohtus tagatud esialgne õiguskaitse ei tohiks olla erinev sõltuvalt sellest, kas ta vaidlustab liikmesriigi õigusnormide vastavuse ühenduse õigusele või ühenduse teiseste õigusaktide kehtivuse, kuna mõlemal juhul põhineb vaidlustamine ühenduse õigusel endal (kohtuotsus Zuckerfabrik, punkt 20).

25. Seega otsustas Euroopa Kohus otsusega Zuckerfabrik, et artiklit 189 tuleb tõlgendada nii, et see ei välista liikmesriigi kohtu õigust peatada ühenduse määruse alusel vastu võetud liikmesriigi haldusakti täitmine.

26. Tuleb meenutada, et käesolevas eelotsusetaotluses ei esita liikmesriigi kohus Euroopa Kohtule küsimust mitte ühenduse määruse põhjal vastu võetud liikmesriigi õigusakti kohaldamise peatamise kohta, vaid positiivse meetme lubamise kohta, millega muudetakse see määrus ajutiselt kehtetuks.

27. Seoses sellega tuleb märkida, et tühistamishagi raames ei luba asutamislepingu artiklis 185 Euroopa Kohtul mitte ainult määrata, et vaidlusaluse õigusakti kohaldamine tuleb peatada, vaid annab talle artiklis 186 ka õiguse kirjutada ette vajalikke ajutisi meetmeid.

28. Ajutine kaitse, mille liikmesriikide kohtud peavad õigussubjektidele ühenduse õiguse kohaselt tagama, ei tohiks muutuda olenevalt sellest, kas nad nõuavad ühenduse määruse alusel vastu võetud liikmesriigi haldusakti kohaldamise peatamist või ajutiste meetmete võtmist, millega korraldatakse või reguleeritakse nende huvides vaidlusaluseid õiguslikke olukordi või õigussuhteid.

29. Vastupidi Hispaania valitsuse ja Itaalia valitsuse väidetele ei ole selliste ajutiste meetmete võtmisel ühenduse õiguskorrale olemuslikult suuremat mõju kui määruse alusel vastu võetud liikmesriigi õigusakti peatamisel. Ajutiste meetmete mõju ühenduse õiguskorrale, milline see ka oleks, tuleb hinnata ühenduse ja õigussubjekti huvide vahelist tasakaalu otsides; seda puudutab teine eelotsuse küsimus.

30. Eelnevatest kaalutlustest järeldub, et asutamislepingu artiklit 189 tuleb tõlgendada nii, et see ei välista liikmesriikide kohtute pädevust kohaldada ühenduse määrusel põhineva liikmesriigi haldusakti suhtes, mille kehtivuse küsimuses on esitatud eelotsusetaotlus, ajutisi meetmeid, millega korraldatakse või reguleeritakse vaidlusaluseid õiguslikke olukordi või õigussuhteid.

Teine küsimus ajutiste meetmete lubamise tingimuste kohta

31. Järgmiseks küsib Verwaltungsgericht, mis tingimustel võivad liikmesriikide kohtud selliseid ajutisi meetmeid kehtestada.

32. Selles osas tuleb meenutada, et kohtuotsuses Zuckerfabrik otsustas Euroopa Kohus, et liikmesriigi kohus võib peatada ühenduse määruse rakendamiseks vastu võetud liikmesriigi haldusakti kohaldamise üksnes siis, kui sel kohtul on tõsine kahtlus ühenduse õigusakti kehtivuse suhtes ning kui ta ise esitab vaidlustatud õigusakti kehtivuse küsimuse juhul, kui see ei ole juba Euroopa Kohtu menetluse antud, kui asi on kiireloomuline ning hagejat ähvardab tõsine ja korvamatü kahju ja kui see kohus arvestab nõuetekohaselt ühenduse huvidega.

33. Nende tingimuste täitmine on kohustuslik iga kord, kui liikmesriigi kohus võtab ajutised meetmed, sh positiivsed meetmed, millega muudetakse see määrus õigussubjekti huvides ajutiselt kehtetuks.

34. Käesoleva kohtuasja taust annab Euroopa Kohtule aga võimaluse neid tingimusi täpsustada.

35. Kohtuotsuses Zuckerfabrik (punkt 23) leidis Euroopa Kohus, et ajutisi meetmeid võib võtta ainult siis, kui liikmesriigi kohus on faktiliste ja õiguslike asjaolude alusel, millele hagejad tuginevad, veendunud, et vaidlustatud haldusakti aluseks oleva ühenduse määruse kehtivuse suhtes on tõsine kahtlus. Ajutiste meetmete võtmist võib tegelikult õigustada üksnes kehtetuse tuvastamise võimalus, mis on jäetud Euroopa Kohtu otsustada.

36. See nõue eeldab, et liikmesriigi kohus ei saa piirduda Euroopa Kohtule määruse kehtivuse küsimuses eelotsusetaotluse esitamisega, vaid peab ajutise meetme võtmise ajal näitama põhjuseid, miks ta arvab, et Euroopa Kohus peaks tuvastama selle määruse kehtetuse.

37. Seoses sellega peab liikmesriigi kohus arvestama hindamisruumi, mis peab Euroopa Kohtu praktika kohaselt ühenduse institutsioonidele asjaomastes sektorites kuuluma.

38. Samuti leidis Euroopa Kohus kohtuotsuses Zuckerfabrik (punkt 24), et võetavad meetmed peavad jääma ajutist laadi meetmeteks. Seetõttu võib ajutiste meetmete kohaldamist otsustav liikmesriigi kohus ajutisi meetmeid võtta ja säilitada üksnes seniks, kuni Euroopa Kohus pole tuvastanud, et eelotsuse küsimuste uurimisel ei ole ilmnenud asjaolusid, mis mõjutaksid kõnealuse määruse kehtivust.

39. Et liikmesriigi kohtute õigus ajutisi meetmeid võtta vastab õigustele, mis on asutamislepingu artikliga 186 antud Euroopa Kohtule seoses artikli 173 alusel esitatud hagi lahendamise, on vaja, et need liikmesriikide kohtud kohaldaksid neid meetmeid ainult sellistel tingimustel, mida järgib Euroopa Kohus ajutiste meetmete kohaldamise taotluse rahuldamisel (kohtuotsus Zuckerfabrik, punkt 27).

40. Selles osas möönis Euroopa Kohus kohtuotsuses Zuckerfabrik (punkt 28), et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt tohib ajutisi meetmeid võtta ainult siis, kui need on kiireloomulised, teiste sõnadega siis, kui on vaja võtta meetmeid ja neid kohaldada enne asja sisulist lahendamist, vältimaks, et neid meetmeid taotlenud pool kannataks tõsist ja korvamatut kahju.

41. Kiireloomulisuse osas tuleb täpsustada, et kahju, millele hageja osutab, peab saama tekkida enne seda, kui Euroopa Kohus on jõudnud teha otsuse vaidlustatud ühenduse õigusakti kehtivuse kohta. Mis puutub kahju iseloomu, siis on Euroopa Kohus korduvalt leidnud, et puhtmajanduslikku kahju ei saa põhimõtteliselt käsitada korvamatuna. Siiski peab iga kohtuasja konkreetseid asjaolusid uurima ajutiste meetmete üle otsustav kohus. Sellega seoses peab ta hindama andmeid, mille põhjal saab kindlaks teha, kas niisuguse õigusakti viivitamatu täitmine, mille täitmise peatamise taotlus on esitatud, toob hagejale kaasa korvamatu kahju, mida ei ole võimalik heastada ühenduse õigusakti kehtetuks tunnistamise korral (kohtuotsus Zuckerfabrik, punkt 29).

42. Muide, liikmesriigi kohtul, kelle ülesanne on oma pädevuse piires kohaldada ühenduse õiguse sätteid, lasub kohustus tagada ühenduse õiguse täielik mõju ning järelikult, kui on kahtlusi ühenduse määruse kehtivuse suhtes, siis ka kohustus arvestada ühenduse huvi selle vastu, et neid määrusi ei jäetaks kohaldamata ilma asjakohase tagatiseta (kohtuotsus Zuckerfabrik, punkt 30).

43. Selle kohustuse täitmiseks peab liikmesriigi kohus, kellele ajutise meetme kohaldamise taotlus on esitatud, kõigepealt kontrollima, kas vaidlusalune ühenduse õigusakt minetaks kogu oma kasuliku mõju, kui seda viivitamata ei rakendata (kohtuotsus Zuckerfabrik, punkt 31).

44. Seoses sellega peab liikmesriigi kohus võtma arvesse kahju, mida ajutine meede võib põhjustada õiguslikule korrale, mis on selle määrusega kogu ühenduses kehtestatud. Esiteks peab ta arvesse võtma kumulatiivset mõju, mis võib tekkida juhul, kui suur osa kohtutest võtaksid samuti ajutisi meetmeid analoogsetel põhjustel, ja teiseks tuleb arvestada hageja olukorra iseärasustega, mis eristavad teda teistest asjaomastest ettevõtjatest.

45. Kui ajutise meetme kohaldamisega võib ühendusele kaasneda rahaline risk, peab liikmesriigi kohtul olema ka võimalus nõuda hagejalt piisavat tagatist, näiteks kautsjoni maksmist või pandi andmist (kohtuotsus Zuckerfabrik, punkt 32).

46. Ajutise meetme võtmise tingimuste hindamisel peab liikmesriigi kohus asutamislepingu artikli 5 kohaselt järgima seda, mida ühenduse kohus on talle esitatud vaidlusküsimustes otsustanud. Kui Euroopa Kohus on kõnealuse määruse tühistamishagi sisuliselt rahuldamata jätnud või on tuvastanud kehtivuse küsimuses esitatud eelotsusetaotluse raames, et eelotsuse küsimuste uurimisel ei ole ilmnenud kõnealuse määruse kehtivust mõjutavaid asjaolusid, ei või liikmesriigi kohus seega enam ajutisi meetmeid võtta või peab need tühistama, välja arvatud juhul, kui talle esitatud põhjused õigusvastasuse kohta erinevad neist tühistamist toetavatest väidetest või õigusvastasuse põhjustest, mille Euroopa Kohus oma otsuses tagasi lükkas. Sama järeldus kehtib siis, kui Esimese Astme Kohus on jõustunud otsuses määruse tühistamishagi või seaduslikkuse vaidlustamise sisuliselt tagasi lükanud.

47. Käesoleval juhul on Euroopa Kohus, kelle poole pöörduiti seoses sama õigusliku olukorraga, millel põhines liikmesriigi kohtus pooleliolev vaidlus, otsustanud, et liikmesriigid, kust määruse tühistamishagi pärineb, vastutavad – eriti majanduslike ja sotsiaalsete – huvide eest, mida võib selle riigi tasandil üldhuvina käsitleda, ning seetõttu on neil nende huvide kaitsmiseks kaebeõigus. Järelikult võivad nad tugineda kahjule, mida põhjustatakse tervele nende majanduse sektorile, eriti kui ühenduse vaidlusalune meede võib avaldada kahjulikku mõju tööhõivele ja elatustasemele (eespool viidatud määrus Saksamaa vs. nõukogu, punkt 27).

48. Loomulikult kuulub liikmesriigi kohtule, kellelt palutakse üksikisikute õiguste kaitsmist, pädevus hinnata, mil määral võib ajutiste meetmete kohaldamise taotluse tagasilükkamine üksikisikute individuaalseid ja olulisi huve tõsiselt ja korvamatult kahjustada.

49. Kui aga hageja ei suuda näidata, millised on tema olukorra iseärasused, mis teda teistest asjaomase sektori ettevõtjatest eristavad, peab liikmesriigi kohus arvestama hinnangut, mille Euroopa Kohus on selle kahju tõsidusele ja korvamatusele andnud.

50. Liikmesriigi kohtu kohustus Euroopa Kohtu otsust järgida kehtib eriti siis, kui Euroopa Kohus hindab ühenduse huve ning tasakaalu nende huvide ja asjaomase majandussektori huvide vahel.

51. Eelnevate kaalutluste põhjal tuleb Verwaltungsgericht Frankfurt am Maini teisele küsimusele vastata, et ühenduse määruse rakendamiseks vastu võetud liikmesriigi haldusakti suhtes võib liikmesriigi kohus ajutisi meetmeid kohaldada ainult siis, kui:

– sellel kohtul on tõsine kahtlus ühenduse õigusakti kehtivuse suhtes ning kui ta ise esitab vaidlustatud õigusakti kehtivuse küsimuse juhul, kui see ei ole juba Euroopa Kohtu menetlusse antud;

– küsimus on kiireloomuline, sest ajutisi meetmeid on vaja, vältimaks, et neid meetmeid taotlenud pool kannataks tõsist ja korvamatut kahju;

– liikmesriigi kohus võtab täiel määral arvesse ühenduse huve;

– liikmesriigi kohus järgib kõigi nende tingimuste täitmise hindamisel Euroopa Kohtu või Esimese Astme Kohtu otsuseid määruse õiguspärasuse üle või samasuguste ajutiste meetmete kohaldamise määrust ühenduse tasandil.

Kohtukulud

52. Euroopa Kohtule märkusi esitanud Saksamaa valitsuse, Hispaania valitsuse, Prantsusmaa valitsuse, Itaalia valitsuse ja Ühendkuningriigi valitsuse ning Euroopa Ühenduste Komisjoni kohtukulud ei hüvitata. Et põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus liikmesriigi kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse nimetatud kohus.

Esitatud põhjendustest lähtudes

EUROOPA KOHUS,

vastuseks Verwaltungsgericht Frankfurt am Maini 1. detsembri 1993. aasta määrusega esitatud küsimustele, otsustab:

1. Asutamislepingu artiklit 189 tuleb tõlgendada nii, et see ei välista liikmesriikide kohtute pädevust kohaldada ühenduse määruisel põhineva liikmesriigi haldusakti suhtes, mille kehtivuse küsimuses on esitatud eelotsusetaotlus, ajutisi meetmeid, millega korraldatakse või reguleeritakse vaidlusaluseid õiguslikke olukordi või õigussuhteid.

2. Liikmesriigi kohus võib selliseid ajutisi meetmeid kohaldada ainult siis, kui:

– sellel kohtul on tõsine kahtlus ühenduse õigusakti kehtivuse suhtes ning kui ta ise esitab vaidlustatud õigusakti kehtivuse küsimuse juhul, kui see ei ole juba Euroopa Kohtu menetluse antud;

– küsimus on kiireloomuline, sest ajutisi meetmeid on vaja, vältimaks, et neid meetmeid taotlenud pool kannataks tõsist ja korvamatut kahju;

– liikmesriigi kohus võtab täiel määral arvesse ühenduse huve;

– liikmesriigi kohus järgib kõigi nende tingimuste täitmise hindamisel Euroopa Kohtu või Esimese Astme Kohtu otsuseid määruse õiguspärasuse üle või samasuguste ajutiste meetmete kohaldamise määrust ühenduse tasandil.

Rodríguez Iglesias

Kakouris

Edward

Puissochet

Hirsch

Mancini

Schockweiler

Moitinho de Almeida

Kapteyn

Gulmann

Murray

Jann

Ragnemalm

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 9. novembril 1995 Luxembourgis.

Kohtusekretär

President

R. Grass

G. C. Rodríguez Iglesias